

ביאור ההודאה בשמחת בית השואבה "אנו לי"ה ועינינו לי"ה" מצות סוכה שהיא בצורת אות ה' שנברא בה העולם הזה השלמה לעשרת ימי התשובה כנגד אות י' שנברא בה העולם הבא

לקראת חג הסוכות הבא עלינו לטובה, דבר בעתו מה טוב להתבונן במצות עשה של הישיבה בסוכה, כמו שכתוב בתורה (ויקרא כג-מב): "בסוכות תשבו שבעת ימים כל האזרח בישראל ישבו בסוכות, למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים אני ה' אלקיכם".

כאשר נתבונן בשלוש הרגלים שנתן לנו הקב"ה לעלות בהם לבית המקדש: חג המצות חג השבועות וחג הסוכות, נראה כי בעוד שחג המצות נמצא לבדו בחודש ניסן, וכן חג השבועות נמצא לבדו בחודש סיון, הרי שחג הסוכות נמצא בחודש תשרי יחד עם עוד שלשה ימים טובים, ראש השנה שהוא בתחילת החודש, יום הכיפורים שהוא ביום העשירי בחודש, חג הסוכות שהוא באמצע החודש ביום החמשה עשר, שמיני עצרת שהוא מיד אחרי שבעת ימי חג הסוכות, וצריך ביאור מה ראה הקב"ה לשלב בחודש אחד כל ארבעת המועדים הללו.

והנה ממשנתו הטהורה של רבינו האריז"ל ב"שער הכונות" (ראש השנה דרוש א, סוכות דרוש ג) למדנו ביאור נשגב על כך, שכל כ"ב הימים החל מראש השנה, דרך עשרת ימי התשובה עד יום הכיפורים, ואחר כך שבעת ימי חג הסוכות ושמיני עצרת, הם כולם שרשרת קדושה אחת של עבודת ה' ותקונו, לתקן בהם מה שחטאו אדם הראשון וכל הנשמות שהיו כלולות בו כשאכלו מעץ הדעת בראש השנה.

הנה כי כן ראוי לבאר בדרך עבודה השווה לכל נפש, מהי המשמעות המיוחדת של כל אחת מד' מועדים הללו: ראש השנה, יום הכיפורים, חג הסוכות, שמיני עצרת, לתקן בהם החטא של עץ הדעת וגם החטאים שלנו במשך כל השנה, ואיך הם מתקשרים יחד בבחינת ארבעה גלגלי המרכבה, שעליהם ניסע ונלך לעבוד את ה' בכל השנה הבאה עלינו לטובה.

ביאור ענין שמחת בית השואבה לשמח את המים התחתונים הבוכים

פתח דברינו יאיר לבאר כל זה, על פי מה שנשים לב להתבונן בשמחה הגדולה שהיתה בחג

הסוכות בזמן שבית המקדש היה קיים, שחכמינו ז"ל מכנים בתואר "שמחת בית השואבה", על שם שאיבת המים כדי לנסכם על המזבח, כי בעוד שבכל ימות השנה כשהיו מביאים קרבן עולה או שלמים, היה צריך גם כן לנסך יין על המזבח, הרי שבשבעת ימי חג הסוכות בהקרבת התמיד של שחר, היו מנסכים על המזבח מלבד ניסוך היין גם ניסוך המים, ועל כך שנינו במשנה (סוכה נא):

"מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו... חסידים ואנשי מעשה היו מרקדין בפניהם באבוקות של אור שבידיהן, ואומרים לפניהם דברי שירות ותשבחות, והלויים בכינורות ובנבלים ובמצלתיים ובחצוצרות ובכלי שיר בלא מספר, על חמש עשרה מעלות היורדות מעזרת ישראל לעזרת נשים, כנגד חמש עשרה שיר המעלות שבתהלים, שעליהן לויים עומדין בכלי שיר ואומרים שירה". ושנינו עוד כי כשיצאו ישראל מבית המקדש אחרי שמחת בית השואבה: "היו שונין ואומרין אנו ליה וליה עינינו".

והנה חכמינו ז"ל מלמדים אותנו, כי ניסוך המים על המזבח בחג הסוכות הוא פיוס למים התחתונים, אשר בכו בעת הבריאה על שנפרדו מן המים העליונים ונתרחקו מאת ה', כמו שכתוב (בראשית א-1): "ויאמר אלקים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים, ויעש אלקים את הרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהי כן".

דבר זה אנו למדים ממקרא שכתוב (ויקרא ב-ג): "וכל קרבן מנחתך במלח תמלח ולא תשבית מלח ברית אלקיך מעל מנחתך, על כל קרבנך תקריב מלח". ופירש רש"י: "מלח ברית, שהברית כרותה למלח מששת ימי בראשית, שהובטחו המים התחתונים לקרב במזבח במלח וניסוך המים בחג". והמקור לכך הוא במדרש שהביא רבינו בחיי פרשת ויקרא (שם) אחרי שהביא לשון רש"י, והנה הדברים בלשון קדשו:

"וכן אמרו במדרש מים התחתונים נקראו מים בוכים, ולמה נקראו מים בוכים, כי בשעה שחלק

הקב"ה את המים נתן אלו למעלה ואלו למטה, התחילו מים התחתונים בוכים... אמרו או לנו שלא זכינו לעלות למעלה להיות קרובים ליצרנו... אמר להם הקב"ה, הואיל ולכבודי עשיתן כל כך, אין להן רשות למים העליונים לומר שירה עד שיטלו רשות מכם, שנאמר (תהלים צג-ד) מקולות מים רבים אדירים משברי ים, ומה הם אומרים, אדיר במרום ה', ולא עוד אלא שעתידין אתם ליקרב על גבי המזבח במלח וניסוך המים".

והנה ענין בכיית המים התחתונים על שנתרחקו מהקב"ה מבוואר גם בתיקוני זהר (תיקון ה יט): על הכתוב (בראשית א-1):

"ויהי מבדיל בין מים למים, והאי איהי מחלוקת שהיא לשם שמים, דאיהו סופא להתקיים ולעאלא שלם ויחודא בתרווייהו, ולא מחלוקת דפרודא כגון מחלוקת קרח ועדתו באהרן, ומחלוקת האי דאיהו לשם שמים, בגין דמים תתאין אינון בוכין ואמרין, אנן בעיין למהוי קדם מלכא עלת העלות ובען לסלקא לעילא".

פירוש, המחלוקת בין המים התחתונים למים העליונים, היא מחלוקת לשם שמים שסופה להתקיים ולעשות שלום ביניהם, ולא מחלוקת של פירוד כמחלוקת קרח ועדתו עם אהרן, ומחלוקת זו היא לשם שמים, משום שמים התחתונים בוכים ואומרים, אנו רוצים לעלות למעלה ולעמוד לפני המלך העליון הקב"ה. הנה כי כן בחג הסוכות כשמנסכים מים לפני הקב"ה על המזבח, יש שמחה גדולה על הפיוס למים התחתונים שהם ניסכים לפני הקב"ה.

אמנם כל משכיל יבין כי ענין הבכי של המים התחתונים: "אנן בעיין למהוי קדם מלכא", צריך ביאור רחב, כי מאחר שהקב"ה בראם שיהיו למטה, מי הוא זה שיבוא אחרי המלך להתלונן ולבקש ממנו לשנות סדרי בראשית. זאת ועוד, שהרי אחד מיסודות האמונה הוא כשירת שרפי מעלה (ישעיה ג-1): "קדוש קדוש קדוש ה' צבאות מלוא כל הארץ כבודו". נמצא כי גם בעולם הזה עומדים המים התחתונים לפני מלך הכבוד, ומה

רבינו האריז"ל: הקשר הנפלא בין ראש השנה, יום הכיפורים, חג הסוכות, שמיני עצרת, לתקן חטא עץ הדעת

"מים העליונים" הם תענוגי העולם הבא שצדיקים יושבים ומתענגים מזיו השכינה, "מים התחתונים" הם תענוגי העולם הזה

"המים התחתונים" שהם תענוגי העולם הזה בוכים, שגם הם רוצים לעלות למעלה לריח ניחוח לפני ה'

שמחת בית השואבה היא על השמחה של "המים התחתונים", שמנסכים אותם על המזבח להקריבם לפני ה'

להם לבכות שגם הם רוצים לעמוד לפני המלך העליון. עוד צריך ביאור מה נשתנה חג הסוכות מכל המועדים, אשר דוקא בו המציא הקב"ה פיוס למים התחתונים לנסכם על המזבח.

מים העליונים הם תענוגי העולם הבא מים התחתונים הם תענוגי העולם הזה

רחש לבי דבר טוב לבאר דברי חכמים וחידותם, על פי מה שכתב רבינו חיים וויטאל ז"ע ב"שערי קדושה" (חלק א שער ב) בשם רבו האריז"ל, לבאר ענין ד' היסודות שהאדם מורכב מהם: אש, רוח, מים, עפר, שמהם נמשכות כל המדות רעות שבנפש האדם, והוא מפרט והולך שם איך כל המדות נמשכות מד' היסודות, ועל יסוד המים הוא מבואר שהוא מקור כל התאוות: "יסוד המים ממנו תאוות התענוגים, כי כן המים מצמיחין כל מיני תענוג"

מעתה אמינא חידוש גדול בדחילו ורחימו, כי "המים העליונים" הם התענוגים הרוחניים של העולם הבא שצדיקים נהנים מזיו השכינה, כמו ששינו בגמרא (ברכות יז): "העולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיה, ולא פריה ורביה, ולא משא ומתן, ולא קנאה ולא שנאה ולא תחרות, אלא צדיקים יושבין ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה, שנאמר (שמות כד-יא) ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו". ואילו "המים התחתונים" הם רמז על כל תענוגי העולם הזה.

הנה כי כן הרווחנו להבין ענין הבכי של המים התחתונים: "אנן בעיין למהוי קדם מלכא", כי הם משתוקקים גם כן שישתמש האדם עם כל תענוגי העולם הזה לשם שמים, כמו שנפסק להלכה בשלחן ערוך (או"ח סימן רלא):

"בכל מה שיהנה בעולם הזה לא יכוין להנאתו אלא לעבודת הבורא יתברך כדכתיב (משלי ג-1) בכל דרכיך דעהו, ואמרו חכמים (אבות פ"ב מ"ב) כל מעשיך יהיו לשם שמים, שאפילו דברים של רשות כגון האכילה והשתיה וההליכה והישיבה והקיימה והתשמיש והשיחה וכל צרכי גופך, יהיו כולם לעבודת בוראך או לדבר הגורם עבודתו... ומי שנוהג כן עובד את בוראו תמיד".

מה מאד יומתק לבאר לפי זה מה שהשיב הקב"ה למים התחתונים: "הואיל ולכבודי עשיתן כל כך, אין להן רשות למים העליונים לומר שירה עד שיטלו רשות מכם". הכוונה בזה על פי מה ששינו במשנה (אבות פ"ד מט"ז): "רבי יעקב אומר, העולם הזה דומה לפרוזדור בפני העולם הבא, התקן עצמך בפרוזדור כדי שתיכנס לטרקלין". נמצא לפי זה כי אי אפשר לזכות בתענוגי העולם הבא, רק בתנאי שהקדימו לעבוד את ה' בעניני העולם הזה להעלות כל תענוגי העולם הזה לשם שמים.

וזהו הרמז בתשובת הקב"ה למים התחתונים: "הואיל ולכבודי עשיתן כל כך, אין להן רשות למים העליונים לומר שירה עד שיטלו רשות מכם". כלומר שאין הצדיקים אומרים שירה לפני הקב"ה על התענוגים שיש להם מזיו השכינה בעולם הבא, עד שיטלו רשות מהמים התחתונים, שהם הצדיקים הממשיכים בדרכם לעבוד את ה' בעולם הזה, להעלות כל תענוגי העולם הזה בלתי לה' לבדו, שהרי רק בזכות עסק התורה ועבודת ה' בעולם הזה זוכים להיכנס לטרקלין של העולם הבא.

ראש השנה יום הכיפורים וחג הסוכות כנגד שם י"ה שנברא בו עולם הבא ועולם הזה

בדרך זו במסילה נעלה לבאר בדרך עבודה הקשר הנפלא בין כל ד' המועדים: ראש השנה, יום הכיפורים, חג הסוכות, שמיני עצרת, על פי מה שנקדים להתבונן בדברי התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי בזוהר הקדוש (פרשת האזינו באדרא זוטא רפח). ביום שנפרד מן העולם הזה, שדרש לפני החבריא קדישא מקרא שכתוב (תהלים קטו-ז): "לא המתים יהללו יה ולא כל יורדי דומה, ואנחנו נברך יה מעתה ועד עולם הללויה".

"אֲתַעֲטֵף רַבִּי שְׁמַעוֹן וַיְתִיב [נתעטף רבי שמעון בטליתו וישב על מקומו], פָּתַח וְאָמַר, לֹא הַמֵּתִים יְהַלְלוּ יְהִי וְלֹא כָּל יוֹרְדֵי דוֹמָה, לֹא הַמֵּתִים יְהַלְלוּ יְהִי, הֲכִי הוּא יְדַאֵי אֵינּוֹן דְּאֶקְרוֹן מֵתִים" [כן הוא ודאי שהכוונה על אותם הרשעים שבחייהם נקראים מתים], דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַי אֶקְרִי, וְהוּא שְׂאֵרֵי בִּין אֵינּוֹן דְּאֶקְרוֹן חַיִּים [שהרי הקב"ה חי נקרא כי הוא חי לנצח, והוא שורה בין אותם הנקראים חיים, שהם הצדיקים אשר במיתתם נקראים חיים], וְלֹא עִם אֵינּוֹן דְּאֶקְרוֹן מֵתִים [ולא עם אותם הרשעים הנקראים מתים גם בחייהם], וְסוּפְיָה דְּקָרָא פְּתִיב [מה שכתוב בסוף הפסוק] וְלֹא כָּל יוֹרְדֵי דוֹמָה [הכוונה בזה], וְכָל אֵינּוֹן דְּנַחְתִּין לְדוּמָה בְּגִיהָנָם וְשִׁתְּאָרוֹן [כל אותם הרשעים שמתו

וירדו להימסר למלאך דומה שר הגיהנם בגיהנם ישארו]. שְׂאֵרֵי אֵינּוֹן דְּאֶקְרוֹן חַיִּים [שונים הם הצדיקים הנקראים חיים], דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי בִּקְרִיָּהוֹן" [שהרי הקב"ה רוצה בכבודם].

ונראה לבאר הטעם שבחר רשב"י לדרוש פסוק זה ביום פטירתו, על פי מה שדרשו בגמרא (מנחות כט): פירוש הכתוב (ישעיה כו-ד): "כי ב"ה ה' צור עולמים", שיצר הקב"ה את שני העולמות העולם הבא והעולם הזה בשם י"ה, העולם הבא נברא באות י', והעולם הזה נברא באות ה', ומביא ראיה ממה שכתוב (בראשית ב-ד): "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, אל תקרי בהבראם אלא בה' בראם".

ויש לבאר הטעם שברא הקב"ה את שני העולמות בשם י"ה, כדי ללמדנו בזה מאמרו של התנא רבי יעקב: "העולם הזה דומה לפרוזדור בפני העולם הבא, התקן עצמך בפרוזדור כדי שתיכנס לטרקלין". נמצא לפי זה שכל עולם בפני עצמו אין לו שום ערך, כי העולם הבא לבד בלי הכנה מוקדמת של העולם הזה הוא רק כנגד האות י', והעולם הזה לבד בלי שאנו עושים בו הכנה להיכנס לטרקלין של העולם הבא הוא רק כנגד האות ה', ורק על ידי שאנו מחברים אותם יחד, לתקן עצמנו בפרוזדור של העולם הזה כדי להיכנס לטרקלין של העולם הבא, אנו מייחדים את השם י"ה שהקב"ה ברא עמו את שני העולמות.

לכן באותו יום שהשלים התנא האלקי רשב"י את תפקידו בעולם הזה, שהיה אצלו רק בבחינת פרוזדור להיכנס לעולם הבא, דרש לפני החבריא קדישא מקרא שכתוב: "לא המתים יהללו יה", הרשעים שבחייהם נקראים מתים, כי בזבזו להבל וריק את כל חייהם בעולם הזה, ולא יזכו להיכנס לטרקלין של עולם הבא, הם אינם זוכים להלל את השם י"ה.

וזהו שמוסיף הכתוב לפרש הטעם לכך: "ולא כל יורדי דומה", שהרי הם יורדים לגיהנם תחת המלאך דומה שהוא שר של גיהנם, הנה כי כן

הסוכות בט"ו לחודש כנגד השם י"ה, כדי לקשר את העולם הזה שנברא באות ה' עם העולם הבא שנברא באות י', והביאור בזה על פי מה שדרש רבא בגמרא (סוכה ב.) מקרא שכתוב בפרשת אמור (ויקרא כג-מב): "בסוכות תשבו שבעת ימים, אמרה תורה, כל שבעת הימים צא מדירת קבע ושב בדירת עראי". ופירש האלשיך הקדוש שהתורה הקדושה רמזה בכך לקח נשגב, כי שבעת ימים שהם רמז על שבעים שנה שאדם חי בעולם הזה, הוא רק בבחינת דירת עראי ולא דירת קבע.

על פי האמור הוא מוסיף לבאר הטעם שהעולם הזה נברא באות ה', כי האות ה' יש בה רמז נפלא על צורת הסוכה, כמבואר בגמרא (סוכה ו:) ששיעור סוכה הוא שתי דפנות כהלכתן ושלישית אפילו טפח. וכן האות ה' יש בה שתי דפנות שלימות, הקו השלם בגגה של האות והקו השלם בצד ימין, והדופן השלישית הרגל של האות ה' היא אפילו טפח, כדי ללמדנו בכך שהעולם הזה שנברא באות ה' הוא רק דירת עראי.

לפי דברינו הרי זה מתקשר להפליא עם השלמת הבריאה של העולם הבא, בעשרה ימים שמראש השנה עד יום הכיפורים ב' בתשרי, לכן אחר כך בחג הסוכות אנו יוצאים מדירת קבע ויושבים בדירת עראי, כדי להראות בכך שאנו מאמינים שהעולם הזה הוא רק בבחינת פרוזודור להיכנס לטרקלין של העולם הבא, ובכך אנו משלימים את עבודת התשובה של חודש תשרי, על פי הידוע כי תשובה היא אותיות תשוב ה', ולפי דברינו הרמז בזה שצריך החוטא לשוב בתשובה, על ידי שיחזיר את האות ה' שנברא בה העולם הזה לחברה עם האות י' שנברא בה העולם הבא.

על פי האמור יפתח לנו להבין הקשר הנפלא שמצינו בחג הסוכות עם השם י"ה, החל ממה שחג הסוכות חל ביום ט"ו לחודש שהוא במספר י"ה, וכן במה ששנינו במשנה הנ"ל בשירת הלויים בשמחת בית השואבה: "על חמש עשרה מעלות היורדות מעזרת ישראל לעזרת נשים, כנגד חמש עשרה שיר המעלות שבתהלים, שעליהן לויים עומדין בכלי שיר ואומרים שירה". וכן במה ששנינו במשנה (שם), כי כשיצאו ישראל משמחת בית השואבה בבית המקדש היו אומרים: "אנו ליה וליה עינינו", ולפי המבואר כל זה מתקשר לחיבור הנפלא של העולם הזה שנברא באות ה' עם העולם הבא שנברא באות י' שהוא היחוד של שם י"ה.

וכל זה מתקשר לשמחת בית השואבה, שאנו שמחים עם שמחת "המים התחתונים", שהם תענגי העולם הזה שמנסכים אותם על המזבח לפני ה', כדי לרמז בכך על העבודה של חג הסוכות לרומם את כל עיני העולם הזה בלתי לה' לבדו, אשר לפי המבואר

**בעשרת ימי התשובה מראש השנה עד יום הכיפורים
אנו מתקנים את חלקנו בעולם הבא שנברא באות י'**

**של"ה הקדוש: ביום הכיפורים אסור באכילה ושתיה
כי הוא בבחינת עולם הבא שאין בו אכילה ושתיה**

**אלשיך הקדוש: בחג הסוכות אנו יושבים בסוכה שהיא בצורת אות ה',
לרמז שהעולם הזה שנברא באות ה' הוא רק דירת עראי**

**אחרי שלמדנו בחג הסוכות שהעולם הוא רק דירת עראי,
אפשר לבקש בשמיני עצרת מהקב"ה כל עניני העולם הזה**

הנפש הרוחני משפע עולם הבא, ומטעם זה מזון יום הכפורים הוא להיות נהנין מזיו השכינה".

וכוונתו ברורה על מאמר הגמרא הנ"ל: "העולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתייה... אלא צדיקים יושבין ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה". לכן ביום הכיפורים שהוא בבחינת עולם הבא אין בו אכילה ושתיה. ומקור הדבר בזוהר הקדוש (פרשת משפטים קטז): כי יום הכיפורים הוא "עלמא דאתי", דהיינו עולם הבא, ומפרש שם כי מטעם זה אסור באכילה ושתיה כי עולם הבא אין בו אכילה ושתיה.

ומצינו על כך דברים נפלאים בחידושי אגדות למהרש"א (יומא ב.) בהקדמתו למסכת יומא:

"מסכת זו נקראת יומא, על שם שיום כיפורים הוא יום אחד קדוש בשנה, ומתחלת בלשון שבעת ימים, על שם הקדושה, כי הז' קדוש בכל מקום, וקדושת יום הזה בגדר הז' כקדושת יום השבת, ויום הכיפורים נקרא שבת שבתון כמו השבת, מה שאין כן שאר ימים טובים שלא נקראו רק שבתון.

וזה שנתן לנו השי"ת ימים טובים ששה, דהיינו ראש השנה יום אחד, ושני ימים סוכות, ושני ימים פסח, ויום אחד שבועות, שהם קצת בדמיון ימי החול שמותר בהן מלאכת אוכל נפש, ונתן לנו יום טוב יום ז' יום הכיפורים, שהוא בדמיון קדושת השבת שאסור בכל מלאכה, וכמו שהשבת דוגמת עולם הבא כן הוא יום הכיפורים, ויותר ממנו שיום הכיפורים אין בו לא אכילה ולא שתייה דוגמת עולם הבא, וגם הוא יום אחד שאין כח בשטן לקטרג, כמו שאמרו השטן גימטריא שס"ד, וזהו כמו עולם הבא שאין בו שטן".

**בחג הסוכות בט"ו בחודש כנגד שם י"ה
נכנס אדם בדירת עראי של העולם הזה**

והנה אחרי שחידשנו מראש השנה עד יום הכיפורים ביום הכיפורים את החיזוק עם העולם הבא שנברא באות י', נתן לנו הקב"ה את חג

מאחר שלא יזכו להיכנס לעולם הבא, הרי לא יזכו להלל לשם י"ה שהקב"ה ברא עמו את שני העולמות. אולם הצדיקים העובדים את ה' בעולם הזה כדי שיזכו להיכנס לטרקלין של העולם הבא, עליהם הכתוב אומר: "ואנחנו נברך יה מעתה ועד עולם הללויה".

**בי' ימים מראש השנה עד יום הכיפורים
מחדשים את העולם הבא שנברא באות י'**

מעתה יאירו עינינו וישמח לבנו להבין הסדר הנפלא של ד' המועדים: ראש השנה, יום הכיפורים, חג הסוכות, ושמיני עצרת, כי היות שבראש השנה בא' בתשרי נברא העולם, ובכל שנה בראש השנה מחדש הקב"ה את בריאת העולם, שהוא רק בבחינת פרוזודור להיכנס לטרקלין של עולם הבא, לכן בראש השנה אנו ממליכים את הקב"ה על כל העולם בתפלתנו: "מלוק על כל העולם כולו בכבודך", ואחר כך בעשרת ימי התשובה מראש השנה עד יום הכיפורים, אנו מחדשים את הקשר הנפלא עם העולם הבא שנברא באות י' שהיא בגימטריא עשרה.

וזהו הענין שקבע הקב"ה את יום הכיפורים בעשירי בתשרי, כמו שכתוב (ויקרא טז-כט): "והיתה לכם לחוקת עולם בחדש השביעי בעשור לחדש תענו את נפשותיכם... כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו", כי הוא כנגד האות י' שנברא בה העולם הבא, וזהו הטעם שאסרה לנו התורה לאכול ולשתות ביום הכיפורים, כי הוא בבחינת עולם הבא שאין בו אכילה ושתיה, כמו שהביא השל"ה הקדוש (מסכת יומא תורה אור אות ב) בשם המקובל האלקי הרמ"ק ז"ע בסידור שלו (סדר עבודת יום הכיפורים) בלשון קדשו:

"והנה יום הכיפורים עצמו אין בו אכילה, מפני שצריך לענות הגוף ולהחזיק הרוחני שהוא הנפש והרוח והנשמה, ומזון יום הכפורים הוא מזון העולם הבא. לכך צריך לענות הנפש הבהמית הזאת, ולהגביר

שהעולם הזה הוא רק דירת עראי, נתן לנו הקב"ה יום מיוחד שמיני עצרת, כדי שיחזור האדם לשבת בביתו עם האור הגדול של מצות סוכה, שיזכור גם שם שכל העולם הזה אינו אלא בבחינת דירת עראי, ולא יתפתה מהיצר הרע של כוחי ועוצם ידי.

יומתק לצרף הפירוש הנשגב של הרה"ק משינאווא זי"ע ב"דברי יחזקאל" (שמיני עצרת), בדברי הפייטן האלקי (פיט מערבית לשמיני עצרת): **"פּוֹנִים מְסָפָה לְבֵיתָם לְיִשָּׁב, צָקוֹן לְחֶשֶׁם הַקֶּשֶׁב"**. ודקדק איזה שבח יש לישראל שפונים מהסוכה לשבת בבית. וביאר בדברי קדשו על פי הידוע כי הישיבה בסוכה היא ישיבה בצלא דמהימנותא

הנה כי כן זהו שמביע הפייטן שבחם של ישראל: **"פּוֹנִים מְסָפָה לְבֵיתָם לְיִשָּׁב"**, שגם בביתם ממשיכים לשבת בצלא דמהימנותא. אמנם לפי האמור יש להוסיף, שהפייטן האלקי מדבר בשבחם של ישראל, כי כשחוזרים בשמיני עצרת מהסוכה לשבת בבית, הם פונים עמהם גם את הלקח הנשגב שלמדו מהישיבה בסוכה, שגם ביושבם בבית יזכרו שהעולם הזה הוא רק דירת עראי.

מה נפלא לבאר בזה מה שמבואר בזוהר הקדוש (פרשת צו לב), כי בשמיני עצרת יושב הקב"ה עם ישראל לבד, וכל אחד יכול לבקש כל מה שהוא רוצה על כל השנה והקב"ה ממלא את בקשתו. והנה הם דברי הזוהר שמבאר כי בשמיני עצרת מזמין הקב"ה לשבת רק עם ישראל לבד: **"וּמֵאֵן דְּיָתִיב עִם מַלְאָךְ וְנֹטַל לֵיהּ בְּלַחְדֵיהּ"** [ומי שיושב עם המלך שלקח אותו לבד]. **כָּל מַה דְּבָעֵי שְׂאִיל וְהֵיב לֵיהּ** [כל מה שרוצה מבקש ונותן לו].

לפי האמור הביאור בזה, כי אחרי שלמדנו בחג הסוכות לזכור כל השנה שהעולם הזה אינו אלא בבחינת דירת עראי, להיות פרוזדור והכנה להיכנס לטרקלין של העולם הבא, וחזרנו להיכנס בתוך הבית עם הלקח הנשגב הזה, אנו יכולים לבקש מהקב"ה כל מה שאנו רוצים, כי שוב אין בזה חשש שנתפתה לעצת היצר בבחינת **"כוחי ועוצם ידי"**, אלא נדע להשתמש בכל עניני העולם הזה בלתי לה' לבדו, ובזכות זה ישפיע לנו הקב"ה שפע רב טוב של כל עניני העולם הזה, כדי שנוכל להשתמש בהם לעשות הכנה להיכנס לטרקלין של עולם הבא, ויתקיים בנו מקרא שכתוב: **"ואנחנו נברך יה מעתה ועד עולם הללויה"**.

בשמיני עצרת חוזרים לבית עם הידיעה שהעולם הזה הוא רק דירת עראי

הבה נמשיך במסע הקודש לבאר לפי זה ענין המועד של שמיני עצרת שמשלים את ארבעת המועדים בחודש תשרי, על פי מה שנשים לב להתבונן בקשר הנפלא שבין חג הסוכות לשמיני עצרת, שהכתוב מגדיר אותו ליום השמיני, כמו שכתוב (במדבר כט-לה): **"ביום השמיני עצרת תהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו, והקרבתם עולה אשה ריח ניחוח לה' פר אחד איל אחד"**.

ונראה לבאר הענין בזה בהקדם לבאר הטעם שנתן לנו הקב"ה מצות סוכה מיד אחרי יום הכיפורים, על פי מה שדרש רבא בגמרא הנ"ל: **"בסוכת תשבו שבעת ימים, אמרה תורה כל שבעת הימים צא מדירת קבע ושב בדירת עראי"**. וביאור הענין בזה, כי כאשר נתבונן נראה כי שורש כל החטאים הוא מצד פיתוי היצר, שמכניס באדם מחשבת פיגול של **"כוחי ועוצם ידי"**, כמו שכתוב (דברים ה-יא):

"השמר לך פן תשכח את ה' אלקיך... פן תאכל ושבעת ובתים טובים תבנה וישבת, ובקרך וצאנך ירביון וכסף וזהב ירבה לך וכל אשר לך ירבה, ורם לבבך ושכחת את ה' אלקיך... ואמרת בלבבך כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, וזכרת את ה' אלקיך כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל".

ויש לומר כי זהו שאמר החכם מכל אדם בספר קהלת הנאמר בחג הסוכות (ה-יב): **"יש רעה חולה ראיתי תחת השמש עושר שמור לבעליו לרעתו"**. כלומר החולה הרעה היא כאשר העושר הוא **"שמור לבעליו"**, שנדמה לו שהוא הבעלים של הכסף שהרוויח בכוחו ועוצם ידו, ושוכח שהקב"ה נותן לו כח לעשות חיל.

לכן ציונו הקב"ה בחג הסוכות לצאת מקורות הבית, שהאדם יושב שם סמוך ובטוח שעלול להביא אותו ח"ו למחשבת פיגול של **"כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה"**, ולשבת בצל סוכה תחת מערכת השמים, כדי לחקוק בלבנו שאנו נמצאים בעולם הזה תחת הנהגת הקב"ה, והרי זה בבחינת: **"וזכרת את ה' אלקיך כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל"**.

והנה אחרי גמר התיקון של שבעת ימי חג הסוכות, שהאדם יושב בסוכה שהיא דירת עראי כדי להזכירו

הוא היחוד של שם י"ה, לכן בשעת השמחה פעלו הלויים לייחד שם י"ה בעמדם בכלי שיר על ט"ו המעלות ושרו ט"ו שיר המעלות, וכל ישראל הביעו את שמחתם באומרם: **"אנו ליה ועינינו ליה"**

היחוד הנפלא של תרומה תרומה תרומה ה' עם תרומת י תרומת י

יומתק לצרף דברות קדשו של ה"אוהב ישראל" פרשת תרומה לפרש רמז הכתוב (שמות כה-ב): **"ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי"**, וצריך ביאור מה שפתח במילת **"תרומה"** וסיים במילת **"תרומתי"**, וביאר הענין בזה שהכתוב מלמד אותנו בזה, שכל אחד צריך להעלות לשם שמים כל מה שהוא עוסק בזה.

לכן לאלו מישראל העוסקים בעניני העולם הזה אמר הכתוב: **"ויקחו לי תרומה מאת כל איש תרומה היא אותיות תרומה ה'**, שיתרמו להקב"ה מעניני העולם הזה שנברא באות ה', ולאילו מבני העליה העוסקים בתורה ובעבודת ה' מסיים הכתוב: **"אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי"** - **תרומתי** אותיות תרומת י', שיתרמו את התורה והעבודה לעסוק בהן לשמה בלתי לה' לבדו.

לפי האמור יש להוסיף תבלין שרמז לנו הכתוב מאמר התנא: **"העולם הזה דומה לפרוזדור בפני העולם הבא, התקן עצמך בפרוזדור כדי שתיכנס לטרקלין"**. הנה כי כן זהו רמז הכתוב: **"ויקחו לי תרומה מאת כל איש"**, שכל אחד מישראל העוסק בעניני העולם הזה שנברא באות ה', צריך לעסוק בהם בבחינת תרומה תרומה ה', לרומם את האות ה' על ידי שיעסוק בהם לשם שמים שיהיו בבחינת פרוזדור והכנה, **"אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי"**, להיכנס בהם לטרקלין של העולם הבא שנברא באות י' בבחינת תרומת י' תרומת י'.

יומתק לבאר בזה רמז הכתוב: **"ויקחו לי תרומה"**, ופירש רש"י: **"לי לשמי"**, ויש לומר שרמז הכתוב בזה על היחוד של שם י"ה שאנו מייחדים על ידי שאנו עוסקים בעניני העולם הזה בבחינת פרוזדור והכנה לעולם הבא שנבראו בשם י"ה. ולפי מה שנתבאר אנו מייחדים יחוד זה בחודש תשרי, על ידי עשרת ימי התשובה מראש השנה עד יום הכיפורים, שהם כנגד האות י' שנברא בה העולם הבא, ואחר כך על ידי הישיבה בסוכה שהיא בצורת האות ה' שנברא בה העולם הזה

תודתנו וברכתנו נתונות לאלו שנדבו את הוצאת הגליון לזיכוי אחינו בני ישראל

משפחת מהדב היו"ו - לעילוי נשמת אמם האשה החשובה מרת לאה בת זירג'ני ע"ה

להורדת המאמרים shvilei.com
לקבלת המאמרים באימייל: mamarim@shvileipinchas.com